

**Sayın Başkan,
Meclisimizin Değerli Üyeleri,
Meclisimizin Saygıdeğer Onur Üyeleri,
Değerli Misafirler ve
Kıymetli Medya Mensupları,**

Ağustos ayı meclis toplantımızda görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

İstanbul Sanayi Odası olarak gururla ifade etmek isterim ki yıllardır çok kıymetli bir bilgi hazinesine sahibiz. Hiç kuşku yok ki ISO 500 araştırmaları ait oldukları dönemleri öncelikle sanayimiz olmak üzere, ekonomimizin büyümesinden yatırım araçlarına, ihracatından finansmanına kadar birçok alandan bilgiler içeriyor. Bu yüzden ortaya koyduğu veriler ülkemiz için çok önemli.

Ekonomimizi ve sanayimizi nasıl bir geleceğin beklediğini öngörmek ve gerekli stratejileri belirlemek için ISO 500 araştırmaları üzerinde dikkatli durum analizleri yapılması büyük önem taşıyor.

İşte bu önemden hareketle; “ISO 500 Büyük Araştırmalarının Işığında Sanayinin Mevcut Durumu ve Gelecek Perspektifi” konulu bu ayki meclis toplantımızı farklı bir formatta gerçekleştiriyoruz. Panel formatındaki bu toplantımıza kıymetli görüşleriyle katkı yapacak olan Odamız Danışmanlarından Sayın Dr. Şeref Oğuz’a, Sayın Hakan Güldağ’a, Sayın Ferda Besli’ye ve Sayın Dr. Can Fuat Gürlesel’e teşekkür ediyor, hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkan ve Meclisimizin Değerli Üyeleri,

Biraz önce ifade ettiğim gibi İstanbul Sanayi Odası olarak uzun yıllardır Türkiye’de sanayi sektörüne ilişkin en kapsamlı ve en eski araştırma olan İSO 500 Büyük çalışmalarını gerçekleştiriyor ve sanayimizin bugününe, geleceğine ışık tutan çarpıcı sonuçlarını da her yıl kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Şöyle dönüp bir geçmişe bakacak olursak; İSO 500 Büyük araştırmalarının kökleri 1960’lı yıllara kadar uzanmakta. 1968’de 100 şirketle başlayan İSO 500 Büyük araştırması bugün, yarım yüzyılı aşkın birikimiyle Türk sanayinin gelişimi açısından çok değerli bir arşiv niteliğinde.

Diğer taraftan İSO 500 Büyük araştırmasına ek olarak 1997’den bu yana yürütülen İSO İkinci 500 Büyük araştırması da 20 yılı aşkın birikimiyle ayrı bir öneme sahip. Bu araştırmamız, küresel trendlere uyum ve esneklik konusundaki yeteneklerinin yanı sıra taşıdıkları inovasyon ve teknolojik gelişme potansiyeliyle dikkatleri üzerine çeken küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşlarımızın gelişimine ışık tutuyor.

Bu araştırmalar, ait oldukları dönemlerin adeta check-up’ını ortaya koyuyor. Sanayimizin ve ekonomimizin büyümesinden yatırım iklimine, ihracatından finansman yapısına kadar birçok alandan bilgiler içeriyor. Ve adeta sanayinin röntgenini çekerek anatomik yapısının bir yıl içinde nasıl çalıştığını gözler önüne seriyor. Dolayısıyla İSO 500 Büyük araştırmaları, Türkiye ekonomisine tutulan güçlü bir ayna niteliği taşıyor.

Bugüne kadar akademik düzeyde birçok tez ve araştırmaya konu olan, ekonomi ve iş dünyası tarafından yakından takip edilen, Türkiye sanayi sektörü üzerine en uzun soluklu çalışma niteliğini taşıyan İSO 500 Büyük araştırmaları, sadece ülkemiz için değil dünya genelinde de benzerine az rastlanır bir örnek oluşturuyor.

Bu değerlendirmelerin ardından İSO 500 Büyük araştırmaları ile ilgili önemli bir konuya da değinmek istiyorum. Hatırlarsanız İstanbul Sanayi Odası'nda görevi devraldığımız 2013 yılında, zamanın önemli olduğu ve bilginin doğru zamanda ihtiyaç sahipleri ile buluşturulması gereğinden hareketle İSO 500'ün açıklanma zamanını olabilecek en erken tarihe çekmek için bir hedef koymuştuk. Aradan geçen altı yılda da araştırmayı her geçen yıl daha da öne çekerek son iki yıldır Mayıs ayında açıklıyoruz.

Söz konusu dönemde açıklanma tarihini öne çekmenin yanı sıra çalışmanın içeriğine ve tasarımına yönelik de pek çok iyileştirmeler yaptık. Araştırmalarımızı başta EBITDA olmak üzere yeni performans göstergeleri ve Ar-Ge harcamaları, teknoloji yoğunlukları gibi yeni konu başlıklarıyla zenginleştirdik. Anket verilerini elektronik ortamda toplamaya başladık. Spesifik alanlardaki gelişmeleri incelemek üzere tematik raporlar serisi oluşturduk. Araştırmaya ait bir web sitesini hayata geçirdik ve tasarımını yeniledik.

Tabii ki bu iyileştirmeleri bir son değil bir başlangıç olarak görüyoruz. İSO 500, Türkiye'yi geleceğe taşıyan sanayi sektörünün bir karnesi olarak önümüzdeki yıllarda da kendisini sürekli yenileyerek ve yeni ilklere imza atarak yoluna devam

edecek. Zira bizler de İSO 500 Büyük araştırmalarını tüm yönleriyle ele alarak marka ve katma değerini daha ileriye taşıyor olacağız.

Sayın Başkan, Meclisimizin Değerli Üyeleri ve Kıymetli Misafirler,

şimdi de 2018 yılı İSO 500 Büyük araştırmaları ışığında sanayimizin durumunu ilişkin bazı değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Araştırmalarımızın ortaya koyduğu en önemli sonuçlardan biri sanayimizin teknoloji yoğunluğuna ilişkin verilerdir. Yıllardır özellikle katma değer açısından orta ve yüksek teknoloji ile sanayimizin ilişkisinin zayıf olduğunu ortaya koyan verilere karşın 2018 yılı itibarı ile bu alanda bizleri sevindiren ve geleceğe dair umutlandıran bir hareketlenmenin olduğuna tanık oluyoruz.

Bu bağlamda İSO 500’de yaratılan katma değer içinde orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yükselmesini değerli ve anlamlı bir gelişme olarak yorumluyoruz. Evet, Türkiye’de sanayinin yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlere dönüşüm ihtiyacı devam ediyor, ama hafif de olsa uzun yıllardır görmediğimiz bu kıpırdanma bizlere gelecek için umut veriyor.

Diğer yandan İSO 500 içinde AR-GE yapan şirket sayısında da umut verici bir artış söz konusu. 2018 sonuçlarına baktığımızda AR-GE yapan firma sayısının, bu veriyi ölçmeye

başladığımızdan bu yana en yüksek seviyelere ulaştığını görüyoruz.

Yine İSO 500 için bu yıl söyleyebileceğimiz en olumlu tespitlerden biri de ihracat performansı. İSO 500, Türkiye ihracatının üzerinde bir ihracat artışı yakalayabilmiş.

Sanayi sektörümüz, esas faaliyetlerinde, satışlarında ve karlılıkta, 2018 gibi zorlu bir senenin içinden geçmesine rağmen başarılı bir performans göstermiştir. Fakat bununla birlikte finansman yönetimi, sanayinin son yıllardaki en temel problemi olmaya devam etmektedir.

Finansman giderleri, sanayi firmalarının karlılıklarında temel belirleyici olmaya sürdürmektedir. Sanayici esas faaliyetinden para kazanırken, ne yazık ki faaliyet karının daha büyük bölümünü finansman giderlerine ayırmak zorunda kalıyor. 2018 yılında finansman giderlerinin faaliyet karına oranı İSO 500’de yüzde 88,9, ikinci 500’de yüzde 52,8 ile rekor düzeylere ulaşmıştır.

Özetle 2018 yılı İSO 500’n bize gösterdiği en önemli sonuç, Türk sanayisi en zor şartlarda dahi kendi ana faaliyetinde erişmiş olduğu birikim ve dayanıklılık gücüyle üretimini başarıyla sürdürmektedir.

Bu başarının temelinde dünyanın dört bir yanına ihracat yapabilme becerisini göstermesi yatmaktadır. Sanayici bu becerisiyle farklı farklı sektörlerde uluslararası rakiplerine karşı mücadele gücünü her geçen gün biraz daha arttırmaktadır. Bu global rekabette maalesef elimizdeki finans imkanlarımızın eşit

şartlarda olmadığı düşünülürse, bu başarının önemi, değeri ve anlamı daha iyi anlaşılacaktır.

Üretim ekonomisinin ve ona verilen desteğin her geçen gün daha da nitelikli bir konuma gelmesiyle biz inanıyoruz ki bugün özellikle finansal tablolarda canımızı sıkan görüntü de orta vadede pozitifeye dönecektir.

Sayın Başkan ve Meclisimizin Değerli Üyeleri,

Bu noktada İSO 500 ışığında sanayinin gelecek perspektifini ortaya koyacak olursak; bugün artık bilim ve teknolojiye yatırım yapmadan uluslararası piyasalarda üstünlüğü sağlamanın ve refah düzeyini artırmanın mümkün olmayacağı apaçık bir gerçek. Yine küresel ekonomiye baktığımızda özellikle bizim gibi gelişmekte olan ülkeler için kaynakların sınırlı kalmaya devam edeceği ve mevcut üretim yapımız ve modelimiz ile çok fazla yol alma imkanımızın olmadığı da bir diğer gerçek.

İşte tam da bu noktada var olan kaynakların daha rasyonel ve etkin kullanılması, sanayimizin inovasyon yetkinliğinin artırılması, teknolojiye, Ar-Ge'ye daha fazla yatırım yapılması, yüksek katma değerli üretim yapısına geçilmesi, eğitimli ve nitelikli işgücünün oluşturulması gibi pek çok önemli hedefimiz var. Ancak en az bunlar kadar önemli bir diğer hedefimiz de verimlilik olmalı.

Zira son yıllarda gerek küresel ekonomide, gerekse ülkemizde verimlilik artışı sağlayamıyoruz. Ama biliyoruz ki uzun dönemde büyümenin ve küresel ölçekte rekabetin anahtarı olan verimlilik, aslında üretkenliğin kalitesinin de bir

göstergesi. Daha iyi teknolojiler, daha iyi organizasyonlar ve daha iyi fikirler, üretkenlik artışının temelini oluşturmaktadır. Odağında verimliliğin olduğu 21. yüzyılda tek tek sektörler değil, disiplinler arası bütüncül yaklaşım ve çalışma ortamı ile katma değer yaratacak alanlara odaklanarak fark yaratmak, ekosistem oluşturmak öne çıkmaktadır.

Dolayısıyla; önümüzdeki dönemde katma değeri yüksek ve ülkemiz açısından kritik önem arz eden sektörlerde kendi işletmelerimizle, kendi KOBİ'lerimizle, kendi sağlıklı finansmanımızla, kendi insan kaynağımızla, kendi ürünlerimizi üretmek ve dünya piyasalarından daha fazla pay almamızı sağlayacak dönüşümü gerçekleştirmek zorundayız.

Sayın Başkan ve Meclisimizin Değerli Üyeleri,

Özetle ifade edecek olursam; 21. Yüzyıl pek çok alanda olduğu gibi üretim ve sanayi anlayışında da büyük değişimleri beraberinde getiriyor. Bu yüzyılın üretim ve sanayi anlayışı eskisinden gerçekten çok farklı. Rekabet her geçen gün artarken, ne mutlu, sanayicilik yeni nesil bir anlayışla tüm dünyada yeniden değer kazanıyor. Diğer yandan, sürdürülebilir bir ekonomik büyümeye en istikrarlı ve en kaliteli katkıyı sanayinin yapabileceği anlayışı giderek daha fazla kabul görüyor.

Tüm sanayicilerimizin bu değişimlere kendilerini en iyi şekilde hazırlayacaklarına yürekten inanırken, İstanbul Sanayi Odası olarak kendilerine bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da her türlü desteği vereceğimizi burada özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, Meclisimizin Değerli Üyeleri ve Kıymetli Misafirler,

Ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi bu şekilde ifade ettikten sonra bazı faaliyetlerimizi şimdi sizlerle paylaşmak istiyorum.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu olarak bu ay, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu'nu ziyaret ederek tebrik ve başarı dileklerimizi ilettik. Ziyaretimizde İstanbul'un güncel konuları ve kentteki sanayinin mevcut durumu ile geleceği hakkında bilgi alışverişinde bulunduk.

İstanbul Valiliğimiz bir süredir çevre adına çok anlamlı ve önemli bir çalışmaya imza atıyor. İstanbul Valimiz Sayın Ali Yerlikaya öncülüğünde başlatılan "Sıfır Atık" projesi ile ilgili toplumun her kesimi ile bir araya geliniyor ve çevre adına bir farkındalık yaratılmaya çalışılıyor. İşte bu farkındalığı ekonomimizin farklı sektörlerinde de yaratmak için yapılan "Sıfır Atık Sektörel Buluşmaları"nın üçüncüsü de bu ay Sayın Yerlikaya başkanlığında İkitelli Organize Sanayi Bölgesi'nde yapıldı. Bu toplantıya katılarak, sanayiciler olarak çevreye ve bu projeye olan inanç ve heyecanımızı katılımcılarla paylaştık.

Geçtiğimiz Temmuz ayının sonunda, sanayimizin nitelikli iş gücü ihtiyacı için çok önemli olan ve hepimizi derinden heyecanlandıran Mesleki Eğitim İş Birliği Projesinin değerlendirme toplantısını İstanbul İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Serkan Gür, okullarımızın yürütme kurullarında

görevli Meclis ve Meslek Komitesi Üyelerimiz ve meslek lisesi temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirdik.

Projede geldiğimiz noktanın gelecek açısından daha ümitli olmamızı sağladığını hep birlikte gördük. Öncelikle yıllardık hayalini kurduğumuz ortak yönetim anlayışının hayata geçtiğini, okul yöneticilerinin performansının değerlendirilmesi ve atama noktalarında görüşlerimizin dikkate alındığını ve belirleyici olduğumuzu, geçen bu kısa sürede tecrübe ettik. Ayrıca, okullarda görev üstlenen tüm meslek komitesi temsilcilerimizin bu işe kendi işleri gibi sarılmış olduğunu görmek de bir diğer heyecan verici nokta olmuştur.

5580 sayılı Özel Eğitim Merkezleri Kanununda yapılan değişiklik ile özel sektörün, eski adıyla çıraklık yeni adıyla mesleki eğitim merkezi kurabilmesinin önü açıldı. Yine yapılan düzenleme ile, bazı fark derslerini almak koşuluyla bu merkezlerde yetişen öğrencilere lise diploması alma hakkı da verildi. Meslek liselerinin yanı sıra sanayimize nitelikli iş gücü yetiştirmek için önemli olan mesleki eğitim merkezlerine ilişkin bu yeni düzenlemeden üyemiz firmaların faydalanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığımız ile birlikte; bu ayın başında biri merkez binamızda, ikisi Beylikdüzü ve Anadolu Yakası OSB’de olmak üzere üç tanıtım toplantısı gerçekleştirdik.

Yeni bir çalışmamızdan bahsetmek istiyorum. Bu ay, 3 aylık dönemler halinde yayınlayacağımız “Yatırım Teşvik Bülteni” isimli yeni yayılımımızı hayata geçiriyoruz.

Aylık Sanayi Dergimizle birlikte ilk sayısını bugün sizlere dağıttığımız bültenimizde; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız

tarafından yayınlanan yatırım teşvik belgelerine ilişkin bilgileri detaylı şekilde analiz ederek, imalat, finans, inşaat, hizmet ve kamu sektörünün bilgi ve istifadesine sunuyoruz.

Bültenimizde yer alan bilgilerin yatırımcı firmalar için sektörel eğilimleri izleyebilme, imalat sektörü için makine ve teçhizat yatırımı ile girdi ihtiyaçlarını görerek yeni iş fırsatları elde edebilme, finans kesimi için doğru kredi imkanları sunabilme ve kamu kesimi için de mevcut teşviklerin performansını izleyebilme ve ihtiyaçlara uygun yeni teşvik unsurları oluşturabilme gibi alanlarda pek çok yarar sağlayacağına inanmaktayız.

Eylül ayı itibarıyla başlatacağımız yeni bir hizmetimiz daha olacak. Sanayicimiz için ne yazık ki hala önemli bir sorun olmaya devam eden vize sürecine destek olmak amacıyla 2 Eylül itibarıyla Vize Ofisimiz çalışmaya başlıyor. Bu ofis ile, üye firmalarımızın sahipleri ve çalışanları, yapacakları tüm yurt dışı seyahatlerinde gerekli olan vize işlemleri için Odamızdan aracılık hizmeti alabilecekler.

Şimdi son olarak bir seyahat planımızı sizlerle paylaşmak istiyorum. Yeni meclisimizin ilk gezisini 17-19 Ekim tarihleri arasında Gaziantep ve Şanlıurfa illerimize düzenleyeceğiz. Detaylarını daha sonra paylaşacağımız bu gezimizde siz değerli meclis üyelerimizi aramızda görmekten memnuniyet duyacağız.

Sayın Başkan ve Meclisimizin Değerli Üyeleri,

Cuma günü ulusal tarihimiz açısından çok anlamlı bir zaferin yıldönümü. Tarih bize şunu gösteriyor: "Zafer ancak ona

inananlarındır." Zorluklara rağmen birlik ve beraberlikle kazanılan 30 Ağustos Zafer Bayramınızı şimdiden kutlarken, Mustafa Kemal başta olmak üzere, tüm şehitlerimizi saygı ve rahmetle, gazilerimizi minnetle yad ediyorum.

Sözlerimi burada noktalarken, hepinizi, şahsım ve yönetim kurulumuz adına bir kez daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum.